

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการสร้างแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผู้วิจัยนำผลสรุปจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับระเบียบ แนวปฏิบัติ แนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ของหน่วยงานและนักวิชาการมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ได้ 6 ขั้นตอน 38 รายการ และนำไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โครงสร้างและหลักวิชา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ โดยปรับภาษาที่ใช้ ในขั้นตอนที่ 1 การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน และ ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงการควบคุมภายใน ได้แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน มีความตรงตามเนื้อหา โครงสร้างและหลักวิชาทั้ง 6 ขั้นตอน 38 รายการดังนี้

1. การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน ประกอบด้วย 10 รายการ

1.1 คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิม ของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อหาจุดด้อย

1.2 คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้านประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อหาปัญหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

72

1.3 คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้านประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อหาอุปสรรค

1.4 คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้านประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อหาปัจจัยเสี่ยงต่างๆ

1.5 กำหนดกระบวนการบริหารจัดการศึกษา โดยการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 กำหนดกระบวนการบริหารจัดการศึกษา โดยการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 กำหนดการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อใช้ภายในและภายนอก ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เชื่อถือได้

1.8 กำหนดเวลาการจัดทำรายงานทางการเงินให้ได้ข้อมูล นำไปใช้ในการตัดสินใจทั้งภายในและภายนอก

1.9 กำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

1.10 กำหนดโครงสร้างหรือรูปแบบระบบควบคุมภายใน ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล

2. การประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย 6 รายการ

2.1 สอบทานวัตถุประสงค์แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการบริหารจัดการสถานศึกษา

2.2 พิจารณารายงานหรือกิจกรรมใดของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เสี่ยงต่อความผิดพลาด การสูญเสียชีวิต การสิ้นเปลือง การทุจริต และการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2.3 ระบุปัจจัยเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ในแต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน

2.4 ระบุประเภทความเสี่ยงว่าเป็นความเสี่ยงที่มีสาระสำคัญอยู่ในด้านใด ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการดำเนินการ หรือความเสี่ยงด้านการเงิน หรือความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย

2.5 วิเคราะห์ความเสี่ยงโดยใช้วิธีการให้คะแนน จากความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงนั้น

2.6 จัดการความเสี่ยงโดยกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การแบ่งความรับผิดชอบความเสี่ยง การลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และการยอมรับความเสี่ยงนั้น

3. การออกแบบการควบคุมภายใน ประกอบด้วย 6 รายการ

3.1 ทำความเข้าใจกับความเสี่ยงต่าง ๆ แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

3.2 จัดระดับความเสี่ยง แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน

3.3 พิจารณาความเสี่ยง จะคงไว้ ปรับแก้ เพิ่มการควบคุมใหม่ หรือปรับปรุงระบบใหม่

3.4 ระบุกิจกรรมการควบคุมที่นำมาใช้ในการป้องกัน หรือลดความเสี่ยง ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติ การสอบทานโดยผู้บริหาร การควบคุมการประมวลผลข้อมูล การอนุมัติ การดูแลป้องกันทรัพย์สิน การแบ่งแยกหน้าที่ และการจัดทำเอกสารหลักฐาน

3.5 ประเมินการดำเนินงาน ที่ต้องใช้ในการจัดการให้มีกิจกรรมการควบคุม โดยวิเคราะห์ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายให้สอดคล้องกับประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดกิจกรรมการควบคุม

3.6 จัดกิจกรรมควบคุมภายในที่มีความเหมาะสม โดยกิจกรรมนั้นไม่มากหรือน้อยเกินไป มีความสะดวกไม่เสียเวลา ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้

4. การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 4 รายการ

4.1 จัดทำเอกสารระบบควบคุมภายในเพื่อสื่อสารให้ฝ่ายบริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาทราบทั่วกัน

4.2 ติดตามผลระหว่างการทำงานหรือระหว่างการนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทุก 6 เดือน

4.3 บุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ประเมินการควบคุมด้วยตนเอง CSA (Control self assessment) ทุก 6 เดือน โดยพิจารณากิจกรรมการควบคุมภายในที่จำเป็นและเหมาะสม สามารถลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของตนเองได้

4.4 ผู้บริหาร สอบทานการดำเนินงาน เฉพาะส่วนหรือเฉพาะเรื่องที่สำคัญ โดยการตรวจสอบการบริหาร(Management audit) หรือการตรวจสอบการดำเนินงาน(Performance audit) ทุกปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

74

5. การประเมินผลการควบคุมภายใน ประกอบด้วย 8 รายการ

5.1 ผู้บริหารมอบหมายหัวหน้างานต่าง ๆ และบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา รับผิดชอบการประเมินการควบคุมภายใน

5.2 กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์การประเมินการควบคุมภายใน ของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

5.3 หัวหน้างานต่าง ๆ จัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการควบคุมภายใน เช่น การจัดทำตารางกิจกรรมที่ควรปฏิบัติ แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมภายในแบบประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน และเครื่องมืออื่น ๆ ที่จำเป็นเหมาะสม

5.4 บุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ศึกษาทำความเข้าใจระบบควบคุมภายใน ที่ออกแบบไว้ ว่าการปฏิบัติงานจริงเป็นไปตามที่ออกแบบไว้หรือไม่

5.5 ประเมินการมีอยู่และความเหมาะสมขององค์ประกอบของการควบคุมภายใน และการบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในโดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน ตามแบบที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด

5.6 ประเมินความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในโดยใช้แบบสอบถามการควบคุมภายใน ตามแบบที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด

5.7 สรุปผลการประเมินการควบคุมภายในการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป

5.8 จัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในตามแบบที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค ภายในวันที่ 30 ธันวาคม ของทุกปี

6. การปรับปรุงการควบคุมภายใน ประกอบด้วย 4 รายการ

6.1 ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาร่วมกันปรับปรุงการควบคุมภายใน จากผลการประเมินการควบคุมภายในที่ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ทุกปี

6.2 ปรับปรุงการควบคุมภายใน โดยจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมใหม่เพิ่มขึ้น และ/หรือลดกิจกรรมควบคุมที่เกินความจำเป็นและไม่คุ้มค่า

6.3 จัดทำแผนปรับปรุงการควบคุมภายในโดยรวบรวมการควบคุมใหม่ ๆ มาเป็นกลุ่มกิจกรรมการควบคุม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

75

6.4 ปรับปรุงระบบควบคุมภายในโดยทุกงานในสถานศึกษาปฏิบัติงานตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายใน ที่กำหนดกิจกรรมการควบคุมใหม่ และให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง อย่างต่อเนื่องทุกปี

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ผ่านการพิจารณา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสม ผลการศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปรากฏผลดังตาราง 4-10

ตาราง 4 จำนวน และร้อยละ ของผู้เชี่ยวชาญจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	13	76.50
หญิง	4	23.50
รวม	17	100.00
อายุปัจจุบัน		
41 – 50 ปี	4	23.50
มากกว่า 50 ปี	13	76.50
รวม	17	100.00
ตำแหน่งปัจจุบัน		
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา	7	41.20
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	3	17.60
ศึกษานิเทศก์	4	23.60
ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน	3	17.60
รวม	17	100.00

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 4 (ต่อ)

สถานภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ	
	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการทำงาน		
5 - 10 ปี	1	5.90
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	16	94.10
รวม	17	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 76.50 อายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 76.50 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 41.20 และประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารการศึกษามากกว่า 10 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 94.10

ตาราง 5 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน

การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
1. คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อหาจุดด้อย	4.72	0.77	เหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 5 (ต่อ)

การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
2. คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายในวิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อหาปัญหา	4.72	0.77	เหมาะสม
3. คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อหาอุปสรรค	4.65	0.85	เหมาะสม
4. คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อหาปัจจัยเสี่ยงต่างๆ	4.72	0.77	เหมาะสม
5. กำหนดกระบวนการบริหารจัดการศึกษา โดยการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	4.93	0.57	เหมาะสม
6. กำหนดกระบวนการบริหารจัดการศึกษา โดยการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	4.89	0.61	เหมาะสม
7. กำหนดการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อใช้ภายในและภายนอก ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เชื่อถือได้	4.93	0.57	เหมาะสม
8. กำหนดเวลาการจัดทำรายงานทางการเงินให้ได้ข้อมูล นำไปใช้ในการตัดสินใจทั้งภายในและภายนอก	4.97	0.53	เหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 5 (ต่อ)

การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
9. กำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน	4.89	0.61	เหมาะสม
10. กำหนดโครงสร้างหรือรูปแบบระบบควบคุมภายในของการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล	4.89	0.61	เหมาะสม

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ชั้นตอนที่ 1 การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน มีความเหมาะสม ทั้ง 10 รายการ โดยรายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ กำหนดเวลาการจัดทำรายงานทางการเงินให้ได้ข้อมูลนำไปใช้ในการตัดสินใจทั้งภายในและภายนอก รองลงมาเท่ากัน 2 รายการคือ กำหนดกระบวนการบริหารจัดการศึกษา โดยการบริหารจัดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อใช้ภายในและภายนอก ให้เป็นไปอย่างถูกต้องเชื่อถือได้ ส่วนรายการที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุดคือ คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อหาอุปสรรค

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

79

ตาราง 6 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยง	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
1. สอบทานวัตถุประสงค์แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.89	0.61	เหมาะสม
2. พิจารณาขั้นตอนหรือกิจกรรมใดของการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่เสี่ยงต่อความผิดพลาด การสูญเสีย การสิ้นเปลือง การทุจริต และการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด	4.89	0.57	เหมาะสม
3. ระบุปัจจัยเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ในแต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน	4.93	0.57	เหมาะสม
4. ระบุประเภทความเสี่ยงว่าเป็นความเสี่ยงที่มีสาระสำคัญในด้านใด ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการดำเนินการ หรือความเสี่ยงด้านการเงิน หรือความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย	5.00	0.50	เหมาะสม
5. วิเคราะห์ความเสี่ยง โดยใช้วิธีการให้คะแนนจากความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงนั้น	4.59	0.61	เหมาะสม
6. จัดการความเสี่ยง โดยการกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การแบ่งความรับผิดชอบความเสี่ยง การลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และการยอมรับความเสี่ยงนั้น	4.97	0.53	เหมาะสม

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเสี่ยง มีความเหมาะสมทั้ง 6 รายการ รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ระบุประเภทความเสี่ยงว่าเป็นความเสี่ยงที่มีสาระสำคัญในด้านใด ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการดำเนินการหรือความเสี่ยงด้านการเงิน หรือความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย รองลงมาคือ จัดการความเสี่ยงโดยกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การแบ่งความรับผิดชอบความเสี่ยงการลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และการยอมรับความเสี่ยงนั้น ส่วนรายการที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุดคือ วิเคราะห์ความเสี่ยง โดยใช้วิธีการให้คะแนนจากความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงนั้น

ตาราง 7 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ชั้นตอนที่ 3 การออกแบบการควบคุมภายใน

การออกแบบการควบคุมภายใน	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
1. ทำความเข้าใจกับความเสี่ยงต่าง ๆ แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.97	0.53	เหมาะสม
2. จัดระดับความเสี่ยง แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน	4.89	0.61	เหมาะสม
3. พิจารณาความเสี่ยง จะคงไว้ ปรับแก้ เพิ่มการควบคุมใหม่ หรือปรับปรุงระบบใหม่	4.79	0.71	เหมาะสม
4. ระบุกิจกรรมการควบคุมที่นำมาใช้ในการป้องกันหรือลดความเสี่ยงประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติ การสอบทานโดยผู้บริหาร การควบคุมการประมวลผลข้อมูล การอนุมัติ การดูแลป้องกันทรัพย์สิน การแบ่งแยกหน้าที่ และการจัดทำเอกสารหลักฐาน	4.89	0.61	เหมาะสม
5. ประมาณการต้นทุนที่ต้องใช้ในการจัดการให้มีกิจกรรมการควบคุมโดยวิเคราะห์ต้นทุนหรือ ค่าใช้จ่ายให้สอดคล้องกับประโยชน์ที่จะได้รับ จากการจัดกิจกรรมการควบคุม	4.89	0.65	เหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 7 (ต่อ)

การออกแบบการควบคุมภายใน	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
6. จัดกิจกรรมควบคุมภายในที่มีความเหมาะสม โดยกิจกรรมนั้นไม่มากหรือน้อยเกินไป มีความสะดวกไม่เสียเวลา ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้	4.93	0.57	เหมาะสม

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขึ้นตอนที่ 3 การออกแบบการควบคุมภายใน มีความเหมาะสมทั้ง 6 รายการ รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ทำความเข้าใจกับความเสี่ยงต่าง ๆ แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงานที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลการดำเนินงานของสถานศึกษา รองลงมาคือ จัดกิจกรรมควบคุมภายในที่มีความเหมาะสม โดยกิจกรรมนั้นไม่มากหรือน้อยเกินไป มีความสะดวกไม่เสียเวลา ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ ส่วนรายการที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ พิจารณาความเสี่ยง จะคงไว้ ปรับแก้ เพิ่มการควบคุมใหม่ หรือปรับปรุงระบบใหม่

ตาราง 8 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ขึ้นตอนที่ 4 การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ

การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
1. จัดทำเอกสารระบบควบคุมภายในเพื่อสื่อสารให้ฝ่ายบริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาทราบทั่วกัน	4.89	0.61	เหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 8 (ต่อ)

การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
2. ติดตามผลระหว่างการปฏิบัติงาน หรือระหว่างการนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทุก 6 เดือน	4.93	0.57	เหมาะสม
3. บุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ประเมินการควบคุมด้วยตนเอง CSA (Control Self Assessment) ทุก 6 เดือน โดยพิจารณากิจกรรมการควบคุมภายในที่จำเป็นและเหมาะสม สามารถลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของตนเองได้	4.93	0.57	เหมาะสม
4. ผู้บริหาร สอบทานการดำเนินงาน เฉพาะส่วนหรือเฉพาะเรื่องที่สำคัญ โดยการตรวจสอบการบริหาร (Management Audit) หรือการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Audit) ทุกปี	4.93	0.57	เหมาะสม

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ชั้นตอนที่ 4 การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ มีความเหมาะสมทั้ง 4 รายการ รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุดเท่ากัน 3 รายการ คือ ติดตามผลระหว่างการปฏิบัติงาน หรือระหว่างการนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุก 6 เดือน บุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาประเมินการควบคุมด้วยตนเอง CSA (Control self assessment) โดยพิจารณากิจกรรมการควบคุมภายในที่จำเป็นและเหมาะสม สามารถลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของตนเองได้ และผู้บริหาร สอบทานการดำเนินงานเฉพาะส่วนหรือเฉพาะเรื่องที่สำคัญ โดยการตรวจสอบการบริหาร (Management audit) หรือการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance audit) ทุกปี ส่วนรายการที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ จัดทำเอกสารระบบควบคุมภายในเพื่อสื่อสารให้ฝ่ายบริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาทราบทั่วกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

83

ตาราง 9 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน ตามความความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการควบคุมภายใน

การประเมินผลการควบคุมภายใน	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
1. ผู้บริหารมอบหมายหัวหน้างานต่าง ๆ และบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา รับผิดชอบการประเมินการควบคุมภายใน	4.97	0.53	เหมาะสม
2. กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์การประเมินการควบคุมภายใน ของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป	4.85	0.65	เหมาะสม
3. หัวหน้างานต่าง ๆ จัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการควบคุมภายใน เช่น การจัดทำตารางกิจกรรมที่ควรปฏิบัติแบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมภายใน แบบประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน และเครื่องมืออื่น ๆ ที่จำเป็นเหมาะสม	4.89	0.61	เหมาะสม
4. บุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ศึกษาทำความเข้าใจระบบควบคุมภายในที่ออกแบบไว้ ว่าการปฏิบัติงานจริงเป็นไปตามที่ออกแบบไว้หรือไม่	4.89	0.61	เหมาะสม
5. ประเมินการมีอยู่และความเหมาะสมขององค์ประกอบของการควบคุมภายใน และการบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในโดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน ตามแบบที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด	4.85	0.65	เหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 9 (ต่อ)

การประเมินผลการควบคุมภายใน	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
6. ประเมินความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในโดยใช้แบบสอบถามการควบคุมภายใน ตามแบบที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด	4.79	0.71	เหมาะสม
7. สรุปผลการประเมินการควบคุมภายในการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป	4.93	0.57	เหมาะสม
8. จัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในตามแบบที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค ภายในวันที่ 30 ธันวาคม ของทุกปี	4.93	0.57	เหมาะสม

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ชั้นตอนที่ 5 การประเมินผลควบคุมภายใน มีความเหมาะสมทั้ง 8 รายการ รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ผู้บริหารมอบหมายหัวหน้างานต่าง ๆ และบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา รับผิดชอบการประเมินการควบคุมภายใน รองลงมาเท่ากัน 2 รายการคือ สรุปผลการประเมินการควบคุมภายในการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน ตามแบบที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคภายในวันที่ 30 ธันวาคมของทุกปี ส่วนรายการที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ ประเมินความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุ วัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในโดยใช้แบบสอบถามการควบคุมภายใน ตามแบบที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

85

ตาราง 10 ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน ตามความความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ชั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงการควบคุมภายใน

การปรับปรุงการควบคุมภายใน	ระดับความเหมาะสม		
	Mdn	IQR	ความหมาย
1. ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาร่วมกันปรับปรุงการควบคุมภายใน จากผลการประเมินการควบคุมภายในที่ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ทุกปี	4.93	0.57	เหมาะสม
2. ปรับปรุงการควบคุมภายใน โดยจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมใหม่เพิ่มขึ้น และ/หรือลดกิจกรรมควบคุมที่เกินความจำเป็นและไม่คุ้มค่า	4.79	0.71	เหมาะสม
3. จัดทำแผนปรับปรุงการควบคุมภายใน โดยรวบรวมการควบคุมใหม่ ๆ มาเป็นกลุ่มกิจกรรมการควบคุม	4.89	0.61	เหมาะสม
4. ปรับปรุงระบบควบคุมภายใน โดยทุกงานในสถานศึกษาปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในที่กำหนดกิจกรรมการควบคุมใหม่ และให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทุกปี	4.89	0.61	เหมาะสม

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ชั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงการควบคุมภายใน มีความเหมาะสมทั้ง 4 รายการ รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาร่วมกันปรับปรุงการควบคุมภายใน จากผลการประเมินการควบคุมภายในที่ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ทุกปี รองลงมาเท่ากัน 2 รายการคือ จัดทำแผนปรับปรุงการควบคุมภายในโดยรวบรวม การควบคุมใหม่ ๆ มาเป็นกลุ่มกิจกรรมการควบคุม และปรับปรุงระบบควบคุมภายใน โดยทุกงานในสถานศึกษาปฏิบัติตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในที่กำหนดกิจกรรมการควบคุมใหม่ และให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทุกปี ส่วนรายการที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุดคือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ปรับปรุงการควบคุมภายใน โดยจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมใหม่เพิ่มขึ้น และ/หรือลดกิจกรรมควบคุมที่เกินความจำเป็นและไม่คุ้มค่า

สรุปผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นด้วยว่า แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีความเหมาะสมทั้ง 6 ขั้นตอน 38 รายการ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ผ่านการพิจารณา ไปให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความเป็นไปได้ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ปรากฏผลดังตาราง 11 -18

ตาราง 11 จำนวน และร้อยละ ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	ผู้บริหารสถานศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	95	81.40
หญิง	23	18.60
รวม	118	100.00
อายุปัจจุบัน		
31 – 40 ปี	8	6.80
41 – 50 ปี	32	26.30
มากกว่า 50 ปี	78	66.90
รวม	118	100.00

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

87

ตาราง 11 (ต่อ)

สถานภาพ	ผู้บริหารสถานศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	28	24.60
ปริญญาโท	89	75.40
รวม	118	100.00
ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	107	90.70
ผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา	11	9.30
รวม	118	100.00
ประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา		
ต่ำกว่า 5 ปี	17	14.40
5 - 10 ปี	17	13.60
11-15 ปี	13	11.80
มากกว่า 15 ปี	71	60.20
รวม	118	100.00

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 81.40 อายุมากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.90 ระดับการศึกษาปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 75.40 ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 90.70 และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา มากกว่า 15 ปีคิดเป็นร้อยละ 60.20

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในภาพรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน	ระดับความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D	t	ความหมาย
1. การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน	4.17	0.45	16.29*	เป็นไปได้
2. การประเมินความเสี่ยง	4.06	0.51	12.00*	เป็นไปได้
3. การออกแบบการควบคุม	4.00	0.46	11.86*	เป็นไปได้
4. การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ	3.99	0.52	10.15*	เป็นไปได้
5. การประเมินผลการควบคุมภายใน	4.06	0.52	11.83*	เป็นไปได้
6. การปรับปรุงการควบคุมภายในรวมเฉลี่ย	4.03	0.56	10.29*	เป็นไปได้
	4.07	0.44	14.23*	เป็นไปได้

*P < .05

จากตาราง 12 แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ทั้ง 6 ขั้นตอนโดยขั้นตอนที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน รองลงมาคือ การประเมินความเสี่ยง และการประเมินผลการควบคุมภายใน ตามลำดับ ส่วนขั้นตอนที่ความเป็นไปได้น้อยที่สุดคือการนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ความเป็นไปได้ ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุม ภายใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นตอนที่ 1 การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน

การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน	ระดับความเป็นไปได้			ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	t	
1. คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของ การบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการ บริหารทั่วไป เพื่อหาจุดด้อย	4.12	0.60	11.17*	เป็นไปได้
2. คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของ การบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการ บริหารทั่วไป เพื่อหาปัญหา	4.08	0.62	10.22*	เป็นไปได้
3. คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของ การบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการ บริหารทั่วไป เพื่อหาอุปสรรค	4.03	0.68	8.54*	เป็นไปได้
4. คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายใน วิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของ การบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ บริหารทั่วไป เพื่อหาปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ	4.07	0.62	9.89*	เป็นไปได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 13 (ต่อ)

การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน	ระดับความเป็นไปได้			ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	t	
5. กำหนดกระบวนการบริหารจัดการศึกษา โดยการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	4.27	0.53	15.69*	เป็นไปได้
6. กำหนดกระบวนการบริหารจัดการศึกษา โดยการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	4.21	0.53	14.41*	เป็นไปได้
7. กำหนดการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อใช้ภายในและภายนอก ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เชื่อถือได้	4.26	0.61	13.69*	เป็นไปได้
8. กำหนดเวลาการจัดทำรายงานทางการเงินให้ได้ ข้อมูลนำไปใช้ในการตัดสินใจทั้งภายในและภายนอก	4.19	0.57	13.15*	เป็นไปได้
9. กำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน	4.27	0.62	13.46*	เป็นไปได้
10. กำหนดโครงสร้างหรือรูปแบบระบบควบคุมภายใน ของการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามมาตรฐานที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กำหนด ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมการควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุมสารสนเทศและการสื่อสารและการติดตามประเมินผล	4.17	0.63	11.52*	เป็นไปได้
รวมเฉลี่ย	4.17	0.45	16.29*	เป็นไปได้

*P < .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

จากตาราง 13 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนการจัดวางระบบควบคุมภายใน มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ทั้ง 10 รายการ โดยรายการที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดคือ กำหนดวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ กำหนดกระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยการบริหารจัดการ ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อใช้ภายในและภายนอก ให้เป็นไปอย่างถูกต้องเชื่อถือได้ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุดคือ คณะทำงานการจัดวางระบบควบคุมภายในวิเคราะห์ระบบควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมของ การบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เพื่อหาอุปสรรค

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยง	ระดับความเป็นไปได้			ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	t	
1. สอบทานวัตถุประสงค์แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.05	0.52	11.49*	เป็นไปได้
2. พิจารณาขั้นตอนหรือกิจกรรมใดของการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่เสี่ยงต่อความผิดพลาด การสูญเสีย การสิ้นเปลือง การทุจริต และการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด	4.13	0.63	10.74*	เป็นไปได้
3. ระบุปัจจัยเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ในแต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน	4.12	0.56	12.06*	เป็นไปได้
4. ระบุประเภทความเสี่ยงว่าเป็นความเสี่ยงที่มีสาระสำคัญอยู่ในด้านใด ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการดำเนินการ หรือความเสี่ยงด้านการเงิน หรือความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย	4.09	0.58	11.02*	เป็นไปได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 14 (ต่อ)

การประเมินความเสี่ยง	ระดับความเป็นไปได้			ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	t	
5. วิเคราะห์ความเสี่ยง โดยใช้วิธีการให้คะแนน จากความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงนั้น	3.94	0.66	7.34*	เป็นไปได้
6. จัดการความเสี่ยง โดยกำหนดวิธีการจัดการ ความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย การหลีกเลี่ยง ความเสี่ยง การแบ่งความรับผิดชอบความเสี่ยง การลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และการยอมรับ ความเสี่ยงนั้น	4.04	0.63	9.31*	เป็นไปได้
รวมเฉลี่ย	4.06	0.51	12.00*	เป็นไปได้

*P < .05

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเสี่ยง มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ทั้ง 6 รายการ โดยรายการที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ พิจารณาขั้นตอนหรือกิจกรรมใดของการบริหารจัดการศึกษา ที่เสี่ยงต่อความผิดพลาด การสูญเสีย การสิ้นเปลือง การทุจริต และการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด รองลงมาคือ ระบุปัจจัยเสี่ยงทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ในแต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงานและระบุประเภทความเสี่ยงว่าเป็นความเสี่ยงที่มีสาระสำคัญในด้านใด ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านการดำเนินการ หรือความเสี่ยงด้านการเงิน หรือความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด คือ วิเคราะห์ความเสี่ยง โดยใช้วิธีการให้คะแนนจากความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงนั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

93

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนา ระบบควบคุมภายใน ภายใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นตอนที่ 3 การออกแบบการควบคุมภายใน

การออกแบบการควบคุมภายใน	ระดับความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	t	ความหมาย
1. ทำความเข้าใจกับความเสี่ยงต่าง ๆ แต่ละขั้นตอน หรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.04	0.64	9.12*	เป็นไปได้
2. จัดระดับความเสี่ยง แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน	3.98	0.51	10.37*	เป็นไปได้
3. พิจารณาความเสี่ยง จะคงไว้ ปรับแก้ เพิ่มการควบคุมใหม่ หรือปรับเปลี่ยนระบบใหม่	3.96	0.62	8.08*	เป็นไปได้
4. ระบุกิจกรรมการควบคุมที่นำมาใช้ในการป้องกันหรือลดความเสี่ยงประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติ การสอบทาน โดยผู้บริหาร การควบคุมการประมวลผลข้อมูล การอนุมัติ การดูแลป้องกันทรัพย์สิน การแบ่งแยกหน้าที่ และการจัดทำเอกสารหลักฐาน	3.99	0.59	9.21*	เป็นไปได้
5. ประมาณการต้นทุน ที่ต้องใช้ในการจัดการให้มีกิจกรรมการควบคุม โดยวิเคราะห์ต้นทุนหรือค่าใช้จ่าย ให้สอดคล้องกับประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดกิจกรรมการควบคุม	4.00	0.61	8.85*	เป็นไปได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 15 (ต่อ)

การออกแบบการควบคุมภายใน	ระดับความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	t	ความหมาย
6. จัดกิจกรรมควบคุมภายในที่มีความเหมาะสม โดยกิจกรรมนั้นไม่มากหรือน้อยเกินไป มีความสะดวกไม่เสียเวลา ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้	4.04	0.59	9.98*	เป็นไปได้
รวมเฉลี่ย	4.00	0.46	11.86*	เป็นไปได้

*P < .05

จากตาราง 15 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ชั้นตอนที่ 3 การออกแบบการควบคุมภายใน มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ทั้ง 6 รายการ โดยรายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ทำความเข้าใจกับความเสี่ยงต่าง ๆ แต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรมของการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลการดำเนินงานของสถานศึกษา รองลงมาคือ จัดกิจกรรมควบคุมภายในที่มีความเหมาะสมโดยกิจกรรมนั้นไม่มากหรือน้อยเกินไป มีความสะดวกไม่เสียเวลา ขึ้นอยู่กับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ ตามลำดับส่วนรายการที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด คือ พิจารณาความเสี่ยง จะคงไว้ ปรับแก้ เพิ่มการควบคุมใหม่ หรือปรับปรุงระบบใหม่

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที่ เป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นตอนที่ 4 การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ

การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ	ระดับความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	t	ความหมาย
1. จัดทำเอกสารระบบควบคุมภายในเพื่อสื่อสารให้ฝ่ายบริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาทราบทั่วกัน	4.07	0.65	9.49*	เป็นไปได้

ตาราง 16 (ต่อ)

การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ	ระดับความเป็นไปได้			ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	t	
2. ติดตามผลระหว่างการปฏิบัติงาน หรือระหว่างการนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทุก 6 เดือน	3.93	0.68	9.82*	เป็นไปได้
3. บุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาประเมินการควบคุมด้วยตนเอง CSA (Control self assessment) ทุก 6 เดือน โดยพิจารณากิจกรรมการควบคุมภายในที่จำเป็นและเหมาะสม สามารถลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของตนเองได้	3.91	0.65	6.76*	เป็นไปได้
4. ผู้บริหาร สอบทานการดำเนินงาน เฉพาะส่วน หรือเฉพาะเรื่องที่สำคัญ โดยการตรวจสอบการบริหาร (Management audit) หรือการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance audit) ทุกปี	4.05	0.58	10.31*	เป็นไปได้
รวมเฉลี่ย	3.99	0.52	10.15*	เป็นไปได้

*P < .05

จากตาราง 16 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ชั้นตอนที่ 4 การนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงทั้ง 4 รายการ โดยรายการที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดคือจัดทำเอกสารระบบควบคุมภายในเพื่อสื่อสารให้ฝ่ายบริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาทราบทั่วกัน รองลงมาคือผู้บริหารสอบทานการดำเนินงาน เฉพาะส่วน หรือเฉพาะเรื่องที่สำคัญ โดยการตรวจสอบการบริหาร (Management audit) หรือการตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance audit) ทุกปี และติดตามผลระหว่างการปฏิบัติงาน หรือระหว่างการนำระบบควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุก 6 เดือน ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุดคือบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ประเมินการควบคุมด้วยตนเอง CSA (Control self assessment) ทุก 6 เดือนโดยพิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรมการควบคุมภายในที่จำเป็นและเหมาะสม สามารถลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของตนเองได้

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการควบคุมภายใน

การประเมินผลการควบคุมภายใน	ระดับความเป็นไปได้			ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	t	
1. ผู้บริหารมอบหมายหัวหน้างานต่าง ๆ และบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา รับผิดชอบการประเมินการควบคุมภายใน	4.20	0.62	12.37*	เป็นไปได้
2. กำหนดขอบเขตแล้ววัตถุประสงค์การประเมินการควบคุมภายใน ของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป	4.14	0.63	11.09*	เป็นไปได้
3. หัวหน้างานต่าง ๆ จัดเตรียมเครื่องมือการประเมินผลการควบคุมภายใน เช่น การจัดทำตารางกิจกรรมที่ควรปฏิบัติ แบบสอบถามเกี่ยวกับการควบคุมภายใน แบบประเมินองค์ประกอบของการควบคุมภายใน และเครื่องมืออื่น ๆ ที่จำเป็นเหมาะสม	4.03	0.65	8.88*	เป็นไปได้
4. บุคลากรทุกระดับในสถานศึกษาศึกษาทำความเข้าใจ ระบบควบคุมภายในที่ออกแบบไว้ว่าการปฏิบัติงานจริงเป็นไปตามที่ออกแบบไว้หรือไม่	4.00	0.67	8.15*	เป็นไปได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 17 (ต่อ)

การประเมินผลการควบคุมภายใน	ระดับความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	t	ความหมาย
5. ประเมินการมีอยู่และความเหมาะสมขององค์ประกอบของการควบคุมภายใน และการบรรลุวัตถุประสงค์ ของการควบคุมภายใน โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ ของการควบคุมภายใน ตามแบบที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน กำหนด	4.00	0.62	8.66*	เป็นไปได้
6. ประเมินความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในโดยใช้แบบสอบถามการควบคุมภายใน ตามแบบที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด	4.02	0.62	9.21*	เป็นไปได้
7. สรุปผลการประเมินการควบคุมภายใน การบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป	4.03	0.64	9.07*	เป็นไปได้
8. จัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน ตามแบบที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค ภายในวันที่ 30 ธันวาคม ของทุกปี	4.08	0.63	10.00*	เป็นไปได้
รวมเฉลี่ย	4.06	0.52	11.83*	เป็นไปได้

*P < .05

จากตาราง 17 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการควบคุมภายใน มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ได้จริงทั้ง 8 รายการ โดยรายการที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ ผู้บริหารมอบหมายหัวหน้างานต่าง ๆ และบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา รับผิดชอบการประเมินการควบคุมภายใน รองลงมาคือ กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์การประเมิน การควบคุมภายใน ของการบริหารจัดการสถานศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณและด้านการบริหารงานทั่วไป และจัดทำรายงานการประเมินผลการควบคุมภายใน ตามแบบที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค ภายในวันที่ 30 ธันวาคม ของทุกปี ส่วนรายการที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุดคือบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ศึกษาทำความเข้าใจ ระบบควบคุมภายในที่ออกแบบไว้ว่าการปฏิบัติงานจริงเป็นไปตามที่ออกแบบไว้ หรือไม่

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงการควบคุมภายใน

การปรับปรุงการควบคุมภายใน	ระดับความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	t	ความหมาย
1. ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ร่วมกันปรับปรุงการควบคุมภายใน จากผลการประเมินการควบคุมภายในที่ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ทุกปี	4.11	0.71	9.29*	เป็นไปได้
2. ปรับปรุงการควบคุมภายใน โดยจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมใหม่เพิ่มขึ้น และ/หรือลดกิจกรรมควบคุมที่เกินความจำเป็นและไม่คุ้มค่า	4.04	0.56	10.51*	เป็นไปได้
3. จัดทำแผนปรับปรุงการควบคุมภายใน โดยรวบรวมการควบคุมใหม่ ๆ มาเป็นกลุ่มกิจกรรมการควบคุม	3.98	0.65	8.03*	เป็นไปได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 18 (ต่อ)

การปรับปรุงการควบคุมภายใน	ระดับความเป็นไปได้			
	$\bar{X}$	S.D.	t	ความหมาย
4. ปรับปรุงระบบควบคุมภายใน โดยทุกงานในสถานศึกษาปฏิบัติงานตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในที่กำหนดคกกิจกรรมการควบคุมใหม่และให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทุกปี	4.00	0.68	7.99*	เป็นไปได้
รวมเฉลี่ย	4.03	0.56	10.29*	เป็นไปได้

*P < .05

จากตาราง 18 แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีความเห็นว่าแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ชั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงการควบคุมภายใน มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ทั้ง 4 รายการ โดยรายการที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับในสถานศึกษา ร่วมกันปรับปรุงการควบคุมภายใน จากผลการประเมินการควบคุมภายในที่ระบุความเสี่ยงที่ยังมีอยู่ทุกปี รองลงมาคือ ปรับปรุงการควบคุมภายใน โดยจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมใหม่เพิ่มขึ้น และ/หรือลดกิจกรรมควบคุมที่เกินความจำเป็นและไม่คุ้มค่า และปรับปรุงระบบควบคุมภายใน โดยทุกงานในสถานศึกษาปฏิบัติงานตามแผนการปรับปรุงการควบคุมภายในที่กำหนดคกกิจกรรมการควบคุมใหม่และให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทุกปีตามลำดับ ส่วนรายการที่มีความเป็นไปได้น้อยที่สุดคือ จัดทำแผนปรับปรุงการควบคุมภายในโดยรวมรวมการควบคุมใหม่ ๆ มาเป็นกลุ่มกิจกรรม การควบคุม

สรุปแนวทางการพัฒนาระบบควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นด้วยว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง ทั้ง 6 ชั้นตอน 38 รายการ